

Kapitola první

Příběh mé sestry Jill

Když jsem uviděl svoji sestru Jill, jak vchází do haly mezinárodního letiště Hartsfield v Atlantě, věděl jsem, že něco není v pořádku. Nikdy nedokázala pořádně skrývat svoje pocity a tak mi bylo hned jasné, že ji něco trápí.

Jill přiletěla z Anglie do Spojených států s mým bratrem Johnem, kterého jsem neviděl šestnáct let. Vystěhoval se z Anglie do Austrálie v roce 1972 a já odešel do Ameriky v roce 1984 – takže Jill byla jediná z nás tří sourozenců, která žila v Anglii. John se byl podívat doma a cesta do Atlanty byla posledním dějstvím jeho výletu před návratem do Austrálie. Jill ho doprovázela do Atlanty, aby navštívila mě a moji ženu Jo Anne a pobyla u nás pár týdnů, než vyprovodí Johna do Austrálie.

Po počátečních objetích, polibcích a troše zmatku jsme se vydali do hotelu. Zamluvil jsem pokoje na jednu noc, abychom jim s Jo Anne mohli ukázat Atlantě, než se vydáme k nám domů na sever.

Jakmile se naskytla první příležitost pro vážnou debatu, Jill řekla: „Celine, doma to není dobré. Asi se s Jeffem rozejdeme.”

I když jsem si všimnul, že se s mojí sestrou něco děje, její sdělení mě překvapilo. Vždycky jsem si myslel, že její šestiletý svazek s Jeffem je šťastný. Oba

už měli jedno manželství za sebou, ale zdálo se, že jejich vztah je pevný. Jeff měl se svojí první ženou tři děti a Jill se svým prvním manželem čtyři. Její nejmladší syn Paul jako jediné dítě bydlel ještě doma.

„Co se děje?“ zeptal jsem se.

„No, je to všechno strašně těžké, vůbec nevím, kde mám začít,“ zněla odpověď. „Jeff se chová fakt divně a já už to nemůžu dál snášet. Dostali jsme se do bodu, kdy už spolu ani nemůžeme mluvit. Úplně mě to ničí. Naprosto se ode mě odvrátil a tvrdí, že je to všechno moje vina.“

„Pověz mi o tom,“ požádal jsem ji a podíval jsem se po očku na Johna, který zoufale koulel očima. Pobýval u nich doma celý týden, než letěli do Atlanty, a podle jeho výrazu jsem poznal, že už toho slyšel o této záležitosti dost.

„Pamatuješ si na Jeffovu nejstarší dceru Lorraine?“ optala se Jill. Přikývnul jsem. „Její manžel se před rokem zabil při autonehodě. Od té doby se mezi ní a Jeffem vytvořil velice podivný vztah. Kdykoli mu zavolá, cukruje s ní, říká jí ‚miláčku‘ a tráví celé hodiny tím, že si s ní po telefonu šušká. Myslel by sis, že to jsou milenci, a ne otec s dcerou. Když Jeff něco dělá a ona mu zavolá, všeho nechá a mluví s ní. A když přijde k nám, je to to samé – nebo ještě horší. Zaberou se do tlumeného hovoru, který vylučuje všechny kolem – zvláště mě. Nemůžu to vydržet. Cítím, že se stává středem jeho života a nechci se s tím smířit. Připadám si úplně odtrčená a zbytečná“.

Pokračovala dál a dál a nabízela další podrobnosti o situaci, která v jejich rodině vznikla. Přemýšleli jsme nahlas o tom, proč se Jeff tak chová, a vyjadřovali jsme jí svoji podporu. Navrhovali jsme, jak by s ním měla

o tom mluvit, a vůbec jsme se snažili najít cestu, jak z toho ven, jako každý starostlivý bratr a švagrová. John nám také pomáhal a seznámil nás se svým pohledem na celou situaci.

Zvláštní a podezřelá se mi jevila netypičnost Jeffova chování. Jeff, jak jsem ho znal, měl své dcery velice rád a přirozeně potřeboval jejich uznání a lásku, ale nikdy jsem nezažil, že by působil tak, jak Jill líčila. K Jill se totiž vždy choval velmi starostlivě a láskyplně. Vlastně pro mě bylo dost obtížné uvěřit, že by s ní mohl zacházet tak krutě. Bylo snadné pochopit, proč je Jill z této situace tak nešťastná a jak Jeffovo přesvědčení, že si to všechno vymýšlí a sama si duševně škodí, to všechno jenom zhoršuje.

Rozhovor pokračoval celý další den. Začal jsem si skládat obraz toho, o co se může jednat mezi Jill a Jeffem z hlediska Radikálního odpuštění, ale rozhodl jsem se o tom nemluvit – alespoň ne hned. Byla zatím příliš ponořena do dramatickosti situace a nebyla by schopná naslouchat a pochopit, co jí musím říct. Radikální odpuštění je založeno na velice široké duchovní perspektivě, kterou jsme nesdíleli, když jsme ještě všichni bydleli v Anglii. Byl jsem si jist, že ani ona, ani John nemají potuchy o mé víře, na níž je Radikální odpuštění založeno, a cítil jsem, že ještě nenadešel ten správný čas vyslovit provokativní myšlenku, že *všechno je tak, jak má být – a že je to příležitost, jak se uzdravit*.

Když už jsme druhý den kroužili kolem problému, rozhodl jsem se, že se přiblížil čas zkusit přístup Radikálního odpuštění. To vyžadovalo, aby moje sestra byla přístupná možnosti, že se děje něco víc, než je na první pohled zřejmé – něco, co má smysl, je řízeno

božsky a s cílem jejího nejvyššího dobra. Byla si však tak jistá tím, že je *obětí* té situace, takže jsem pochyboval, zda ji přimějí k tomu, aby vyslechla takovou interpretaci Jeffova chování, jež ji z této role vyvede.

Jakmile tedy začala znovu opakovat to, co řekla včera, rozhodl jsem se zakročit. Váhavě jsem navrhnul: „Jill, jsi přístupná podívat se na svoji situaci jinak? Byla bys ochotná přijmout zcela odlišné vysvětlení toho, co se děje?”

Dívala se na mě tázavě, jako by se divila: *„Jaké jiné vysvětlení by tady mohlo být? Je to tak, jak to je.”* Ale Jill věděla, že jsem jí pomohl řešit její problémy ve vztazích dříve, takže mi věřila dostatečně na to, aby souhlasila: „Dobrá, myslím, že ano. Co máš na mysli?”

To byl začátek, na který jsem čekal. „To, co ti hodlám říct, ti možná bude znít divně, ale snaž se to nezpochybňovat, dokud neskončím. Jenom zůstaň otevřená možnosti, že to, co ti říkám, je pravda, a snaž se pochopit, jestli to, co ti říkám, má nějaký smysl.”

Do té chvíle se John snažil zůstat vůči Jill pozorný, ale stále se opakující hovory o Jeffovi ho začaly nesmírně nudit. Vlastně úplně vypnul. Ale jasně jsem zaregistroval, že moje poznámka ho vyprovokovala, aby začal znovu poslouchat.

„To, co jsi nám popsala, Jill, jistě představuje pravdu tak, jak ji vidíš ty,” začal jsem. „Nemám žádné pochybnosti o tom, že to, co popisuješ, se opravdu odehrává. Kromě toho John většinu situací během posledních tří týdnů zažil a potvrzuje tvoji verzi, že je to tak, John?” zeptal jsem se a obrátil jsem se na bratra.

„Přesně tak,” přitakal. „Viděl jsem toho hodně a bylo to tak, jak popisuje Jill. Myslím, že to bylo dost divně a po pravdě řečeno, cítil jsem se tam dost nepříjemně.”

„To mě nepřekvapuje,” souhlasil jsem. „Jill, chci tě jen ujistit, že všechno, co se ti chystám říct, nijak nepopírá to, co jsi řekla, a neznevažuje tvůj příběh. Věřím, že vše se odehrálo tak, jak jsi to vylicila. Ale dovol, abych ti naznačil, co se může odehrávat pod povrchem této situace.”

„Co myslíš tím *pod povrchem*?” vyzvídala Jill a podezíravě se na mě dívala.

„Je zcela přirozené domnívat se, že vše, co je *na povrchu*, je *vše* skutečnost,” vysvětloval jsem. „Ale možná se toho mnohem více odehrává pod povrchem reality. My to nevnímáme, protože našich pět smyslů na to nestačí. Ale to ještě neznamená, že se nic neděje.”

„Vezmi si svoji situaci. Mezi tebou a Jeffem se odehrává drama. To je jasné. Ale co když pod povrchem tohoto dramatu probíhá něco mnohem duchovnějšiho – s tímž dějem i obsazením – ale s naprosto jiným významem? Co když vaše duše tančí tentýž tanec, ale na úplně odlišnou melodii? Co když tě ten tanec má uzdravit? Co když se na tuto situaci můžeš podívat jako na příležitost uzdravit se a růst? To by pak měla úplně jiný výklad, že?”

Jill a John se na mě dívali, jako bych hovořil cizí řečí. Rozhodl jsem se přestat s vysvětlováním a jít přímo k jejímu zážitku.

„Když se podíváš na poslední tři měsíce, Jill, co jsi nejvíc pociťovala, když se Jeff choval tak láskyplně ke své dceři Lorraine?”

„Převážně zlost,” odpověděla a dál o tom přemýšlela. „Frustraci,” doplnila. A pak po dlouhé pauze: „A smutek. Opravdu jsem cítila smutek.” Do očí jí vhrkly slzy. „Cítila jsem se osamělá a nemilovaná,” pokračovala a začala tiše vzlykat. „Nebylo by to tak hrozné, kdybych

se domnívala, že neumí projevít lásku, ale to on umí a projevuje ji – ale jí.”

Posledních pár slov ze sebe doslova zlostně vyrazila a poprvé od svého příjezdu se přestala ovládat a dala se do pláče. Předtím už prolila pár slz, ale pláč si zatím nedovolila. Teď se konečně uvolnila. Byl jsem rád, že se tak rychle dokázala propojit se svými city.

Uběhlo celých deset minut, než byla opět schopná řeči. V tomto okamžiku jsem se jí zeptal: „Jill, vzpomněla by sis, jestli jsi se někdy cítila podobně, když jsi byla malá holčička?” Reagovala bez váhání: „Ano.” Ale neměla se hned k tomu, aby objasnila, kdy to bylo, tak jsem ji požádal, aby to vysvětlila. Trvalo chvíli, než odpovíděla.

„Táta mě taky neměl rád,” vypadlo z ní nakonec a začala znovu vzlykat. „Chtěla jsem, aby mě měl rád, ale on neměl. Myslela jsem si, že nedokáže milovat nikoho. Pak přišla na svět tvoje dcera, Coline. A on ji miloval. Tak proč sakra nemohl mít rád mě?!” Tloukla přitom pěstí do stolu a propukla v další neovladatelný pláč.

Jill se odvolávala na moji nejstarší dceru Lorraine. Shodou okolností, nebo spíše nikoli náhodou, ale synchronně se moje i Jeffova dcera jmenovaly stejně.

Pláč měl na Jill osvobozující účinek. Slzy jí posloužily jako uvolnění a možná pro ni znamenaly obrat. Zdálo se, že skutečný průlom už možná není daleko. Potřeboval jsem ji neustále posouvat kupředu.

„Vyprávěj mi, jak to bylo s mojí dcerou Lorraine a naším otcem,” vyzval jsem ji.

„Tedy,” pronesla Jill, když se trochu vzpamatovala, „vždycky jsem cítila, že mě otec nemá dost rád, a strašně jsem po jeho lásce toužila. Nikdy mě nedržel

za ruku a málokdy si mě posadil na klín. Pořád jsem si myslela, že se mnou není něco v pořádku. Když jsem byla starší, svěřila se mi matka, že je přesvědčená o tom, že otec není schopen milovat nikoho, ani ji ne. To mě tehdy do určité míry uklidnilo. Zracionalizovala jsem si to, že když není schopen mít rád nikoho, pak to asi nebude moje vina, že nemá rád mě. Stěží kdy pochválil moje děti – svoje vlastní vnoučata – mnohem méně často než cizí. Nebyl to špatný otec, jen nedokázal mít rád. Bylo mi ho líto.”

Zase si chvílku poplakala, potřebovala si oddechnout. Věděl jsem, co měla na mysli o našem otci. Byl laskavý a jemný, ale velmi tichý a uzavřený. Většinou se zdálo, že je citově nepřístupný.

Když se Jill zase trošku uklidnila, pokračovala: „Vzpomínám si přesně na jistý den u vás doma. Tvé dceři Lorraine byly čtyři nebo pět. Matka s otcem přijeli z Leicesteru a všichni jsme šli k vám. Viděla jsem, jak Lorraine vzala otce za ruku. Řekla: *‚Pojď, dědečku. Chci ti ukázat zahradu a všechny svoje kyticky.‘* Úplně s ní roztál. Vodila ho všude možné a povídala a povídala, ukazovala mu květiny. Naprosto si ho podmanila. Celou dobu jsem je pozorovala oknem. Když se vrátili, posadil si ji na klín a byl tak veselý a hravý, jak jsem si ho vždycky představovala.

Byla jsem zničená. *‚Takže nakonec je schopen někomu milovat,‘* pomyslela jsem si. Když dokáže mít rád Lorraine, proč ne mě?” Poslední slova už jen šeptala a pak následovaly slzy neštěstí a smutku, slzy zadržované po celá ta dlouhá léta.

Usoudil jsem, že pro tuto chvíli už jsme udělali dost, a navrhnul jsem, že si připravíme čaj. *(No, jsme přece Angličané. A vaříme si čaj, ať se děje, co se děje.)*

Když jsem se díval na Jillin příběh z hlediska Radikálního odpuštění, bylo zřejmé, že Jeffovo navenek podivné chování bylo bezděčně určeno k tomu, aby vyléčilo její nevyřešený vztah s otcem. Kdyby si to uvědomila a uznala dokonalost Jeffova chování, mohla by si vyléčit svoje skutečné trápení – a Jeffovo chování by se jistě změnilo. Avšak nebyl jsem si jistý, jak to mám Jill vysvětlit tak, aby to v této chvíli pochopila. Naštěstí jsem se o to nemusel pokoušet.

Přišla na to sama.

Později toho dne se mě totiž zeptala: „Coline, nezdá se ti divné, že Jeffova dcera a tvoje dcera se jmenují stejně? Navíc mají obě blond vlasy a jsou prvorozené. To je ale zvláštní náhoda. Myslíš, že to spolu nějak souvisí?”

Zasmál jsem se a odvětil jsem: „Jistě. Je to je klíč k pochopení celé situace.”

Vážně a dlouze se na mě podívala. „Co tím myslíš?”

„Zkus na to přijít sama,” naváděl jsem ji. „Jaké další podobnosti vidíš mezi situací se svým otcem a Lorraine a svou současnou situací?”

„No, podíváme se na to,” řekla Jill. „Obě dívky mají stejné jméno. A obě dostávají to, čeho se mně od mužů nedostává.”

„Co to je?” vyzvídal jsem.

„Láska,” pronesla šeptem.

„Pokračuj,” naléhal jsem jemně.

„Vypadá to, že tvoje Lorraine dokázala v dědečkovi vzbudit lásku, kterou nevěnoval mně. A Jeffova dcera Lorraine dostává veškerou lásku, kterou chce, od svého otce, ale na můj úkor. Proboha,” vykřikla. Začínala to chápat.

„Ale proč? Nemůžu pochopit proč. Trochu mě to děsí. Co se to k čertu děje?” ptala se zmateně.

Nadešel čas, abych jí pomohl složit skládanou dohromady. „Podívej se, Jill,” obrátil jsem se k ní, „vysvětlím ti, jak to funguje. Je to skvělý příklad toho, o čem jsem hovořil, když jsem vyjádřil přesvědčení, že pod povrchem dramatu, kterému říkáme život, se skrývá docela jiná realita. Věř mi, není čeho se bát. Až uvidíš, jak to je, pocítíš větší důvěru, bezpečí a klid, než sis kdy myslela, že je možné. Uvědomíš si, jak dobře nás podporuje vesmír či Bůh, nazývej to, jak chceš, v každé chvíli každého dne, bez ohledu na to, jak by se nám mohla daná situace zdát zlá,” snažil jsem se ji přesvědčit.

„Z duchovního hlediska nám nepříjemná situace dává najevo, že jsme v rozporu s duchovním zákonem, a poskytuje nám možnost něco vyléčit. Může to být nějaká původní potíž nebo možná nezdravé přesvědčení, jež nám brání stát se svým pravým já. Ale my to obvykle z tohoto úhlu nevidíme. Spíše posuzujeme situaci a obviňujeme z toho, co se děje, druhé. To nám brání rozpoznat poselství nebo pochopit poučení. Pak se nemůžeme vyléčit. Když nevyléčíme to, co je potřeba léčit, musíme zažít další nepříjemnosti, dokud nás to doslova nedonutí položit si otázku: *Co se to tady děje?* Někdy to poselství musí zaznít velmi hlasitě nebo bolest musí dosáhnout nesmírné intenzity, než si toho začneme všimnout. Například život ohrožující nemoc je takovým velice důrazným poselstvím. Ale dokonce ani před tváří smrti někteří lidé nepochopí souvislosti mezi tím, co se v jejich životě děje, a možnostmi vyléčit se, která se nabízí.

V tvém případě vyšlo najevo, že vyléčit se má tvoje původní lítost nad tím, že ti tvůj otec nikdy neprojevil lásku. O tom vlastně jsou veškeré tvoje současné

problémy. Tyto specifické potíže se již ve tvém životě vyskytly mnohokrát při nejrůznějších příležitostech, ale protože jsi nerozpoznala tuto příležitost, nikdy k léčbě nedošlo. Proto je další možnost podívat se na věc a vyléčit tu záležitost velký dar.”

„Dar?” podivila se Jill. „Ty si myslíš, že je to dar, protože obsahuje poselství pro mě? Takové, které už jsem dostala dávno, ale nemohla jsem ho pochopit?”

„Ano,” souhlasil jsem. „Kdybys to poznala dřív, tvoje problémy by byly menší a nemusela bys tím procházet dnes. Ale na tom nezáleží. Nyní je také vhodná chvíle. Je to skvělé a nemusíš mít vážnou nemoc, abys to pochopila, jak to bývá u jiných lidí. Dostala jsi to poselství teď, začínáš ho chápat a uzdravovat se.

Chci ti vysvětlit přesně, co se děje a jak to až doposud ovlivňovalo tvůj život,” podotknul jsem. Potřeboval jsem, aby jasně chápala dynamiku své současné situace.

„Jako malá holčička jsi cítila, že tě tvůj otec přehlíží a že tě nemá rád. Pro dívku je to zničující. Z hlediska vývoje je pro děvče nezbytný pocit lásky ze strany otce. Protože jsi tento cit postrádala, došla jsi k přesvědčení, že s tebou není něco v pořádku. Začala jsi skutečně věřit, že nejsi hodná lásky a že jsi vlastně *méněcenná*. Toto přesvědčení zapustilo hluboké kořeny v tvém podvědomí a později, když došlo na další vztahy, začalo řídit tvůj život. Jinými slovy, cestou zrcadlení tvoje podvědomá víra, že jsi *méněcenná*, vytvářela ve tvém životě situace, které ti tuto tvoji víru dokazovaly. Život vždycky ukáže, že naše přesvědčení je správné.

Jako dítě jsi nemohla bolest z toho, že se ti nedostává otcovy lásky, snést, tak jsi ji částečně potlačila a vůbec jsi krotila svoje emoce. Když se city potlačují,

víme sice o nich, ale podstata se ztrácí. Na druhé straně se potlačené emoce pohrbí hluboko do podvědomí tak, že si je přestaneme uvědomovat.

Později, když sis začala uvědomovat, že tvůj otec neoplývá přirozenou láskou a pravděpodobně nedokáže mít rád nikoho, začala jsi se jaksi rehabilitovat či uzdravovat z pocitu jeho nelásky. Pravděpodobně jsi uvolnila něco z potlačované bolesti a možná jsi začala upouštět od svého přesvědčení, že nejsi hodná lásky. Konec konců, když neumí mít rád nikoho, možná to není moje chyba, že mě nemá rád.

Pak ale přišel šok, který tě vrátil na tvrdou zem. Když jsi viděla, že má rád moji Lorraine, vyvolalo to zpět tvoje původní přesvědčení. Řekla sis: *„Můj otec vlastně umí mít rád, ale mě nemiluje. Je to zjevně moje chyba. Když nejsem dost dobrá pro svého otce, nebudu dost dobrá pro žádného jiného muže.“* A od té chvíle sis ve svém životě neustále vytvářela situace, které podporovaly tvůj pocit *méněcennosti*.”

„Co jsem dělala?“ přerušila mě Jill. „Nechápu, jak jsem ze sebe mohla udělala něco méněcenného.“

„Jaký byl tvůj vztah s tvým prvním manželem Henrym?“ odpověděl jsem otázkou. Byla provdána za Henryho, s nímž měla čtyři děti, patnáct let.

„V mnoha ohledech to nebylo špatné, ale byl tak nevěrný. Vždycky vyhledával sex s jinými ženami a to mě hrozně štvalo.“

„To je přesně ono. A vidíš ho jako lumpa a sebe jako oběť celé té situace. Ale ve skutečnosti sis ho přizvala do svého života do jisté míry proto, že jsi věděla, že podpoří tvoje přesvědčení o tom, že nejsi dost dobrá. A tím že ti byl nevěrný, jen dokazoval, že tvoje mínění o sobě je správné.“

„Pokoušíš se mi namluvit, že to dělal pro mé dobro? To je zatraceně přitažené za vlasy!” pronesla sice s úsměvem, ale také se špatně skrývaným hněvem.

„No, ale utvrzoval tě tím v tvém přesvědčení nebo ne?” opáčil jsem. „Nebyla jsi mu *dost dobrá*, když se neustále ohlížel za každou sukni, za něčím *lepším*. Kdyby byl jiný a choval se k tobě láskyplně, určitě by sis vytvořila ve svém životě jiné drama, aby sis dokázala svoji víru. Tvoje přesvědčení o sobě samé, i když naprosto falešné, ti znemožňovalo být dost dobrá.

Kdybys tehdy změnila svoje přesvědčení, vyléčila svůj původní problém a změnila svoji víru na *jsem dobrá*, Henry by okamžitě přestal svádět tvoje kamarádky. A kdyby ne, cítila by ses dost silná na to, abys ho opustila a našla si někoho jiného, kdo by se k tobě choval jako k sobě rovné. Vždy si vytváříme naši realitu podle našeho přesvědčení. Když se chcete dozvědět, jaké je vaše přesvědčení, podívejte se, co v životě máte. Život vždycky odráží naši víru.”

Jill vypadala poněkud zmateně, takže jsem se rozhodl shrnout některé body ještě jednou. „Pokaždé, když tě Henry podváděl, dával ti možnost vyléčit tvoji původní bolest týkající se nedostatku lásky ze strany otce. Předváděl ti prakticky tvoje přesvědčení, že nebudeš nikdy dost dobrá pro žádného muže. Když se to stalo zpočátku párkrát, byla jsi rozrušená až k nepříčetnosti, takže jsi ani nemohla odhalit souvislost se svým původním problémem a poznat pravdu o svém sebehodnocení. Ve skutečnosti jeho první nevěry znamenaly první příležitosti k uplatnění Radikálního odpuštění a k vyrovnání se s původním problémem, ale ty jsi je promeškala. Pokaždé jsi ho označila za zloducha a sebe za oběť, což znemožňovalo vyléčení.”

„Co míníš tím odpuštěním?“ vyzvídala Jill ustaraně. „Tvrdíš, že bych mu měla odpustit, že svedl moji nejlepší kamarádku a kteroukoli další, která byla svolná?“

„Já říkám, že tehdy ti dával možnost poznat tvůj původní problém a odhalit, jak tvoje přesvědčení o sobě samé řídí tvůj život. Dával ti tím příležitost pochopit a změnit tvoje přesvědčení, a tak vyléčit prvotní problém. Chápeš, Jill, proč si zaslouží, abys mu odpustila?“

„Ano, asi ano,“ odpověděla. „Ukazoval mi moje přesvědčení – které jsem si vytvořila, protože jsem se cítila nemilovaná otcem. Dával mi zapravdu, že nejsem dost dobrá. Správně?“

„Ano, a za to si zaslouží uznání – vlastně ještě větší, než si teď myslíš. V žádném případě nemůžeme vědět, jestli by se začal chovat jinak, kdyby sis vyřešila svůj problém s otcem – nebo zda bys ho musela opustit. Každopádně ti nesmírně posloužil. V tomto smyslu si zaslouží nejenom tvoje odpuštění, ale i hlubokou vděčnost. A víš co? Nebyla to jeho chyba, že jsi nechápal skutečné poselství skryté za jeho chováním.

Vím, že to bylo pro tebe obtížné pochopit, že ti chce dát velký dar. Nikdo nás nenaučil takhle přemýšlet. Neumíme se podívat na to, co se kolem nás děje, a říct si: *„Vida, co jsem si v životě nadrobila? To je ale zajímavé.“* Místo toho soudíme, obviňujeme, hrajeme si na oběť a chceme se pomstít. Nejsme zvyklí na to, že naše životy řídí jiné síly než naše vlastní vědomí – ale ve skutečnosti tomu tak je.

Ve skutečnosti to byla Henryho duše, jež se ti pokoušela pomoci. Na povrchu Henry projevoval svoji závislost na sexu, ale jeho duše – ve spolupráci s tvou duší – se rozhodla využít jeho závislost pro tvůj duchovní růst. Právě v rozpoznání tohoto faktu spočívá

celé Radikální odpuštění. Jejím cílem je uvidět pravdu za zjevnými okolnostmi situace a uvědomit si všudypřítomnou lásku.”

Cítil jsem, že rozhovor o Jillině situaci jí pomůže pochopit zásady, které jsem předtím popsal. Vyzval jsem ji: „Podívejme se znovu na Jeffa a na to, jak tyto principy působí v tvém současném vztahu. Na počátku se k tobě Jeff choval nesmírně láskyplně. Opravdu tě slepě miloval, dělal, co ti na očích viděl, komunikoval s tebou. Na první pohled byl život s ním velice pěkný.

Ale vzpomeň si, že toto neodpovídalo tvému sebeobrazu – tvému přesvědčení. Podle toho bys neměla mít muže, který ti projevuje tolik lásky. Ty jí přece nejsi hodná, pamatuješ?”

Jill přikývnula, ale pořád ještě vypadala nejistě a poněkud zmateně.

„Tvoje duše ví, že si musíš svoje přesvědčení opravit, takže v tajné dohodě s Jeffovou duší tě chce přivést k poznání. Na první pohled to vypadá, že Jeff se začíná chovat divně a úplně v rozporu se svojí povahou. Provozuje tě tím, že miluje *další* Lorraine, a přehrává ti stejný scénář, který se odehrál před lety s tvým otcem. Zdá se, že tě nemilosrdně ničí, a ty se cítíš jako naprosto bezmocná oběť. Vyjadřuje to alespoň do jisté míry tvoji současnou situaci?” snažil jsem se zjistit.

„Snad ano,” odpověděla Jill tiše. Vraštila čelo, jak se pokoušela udržet nový obraz své situace, jenž se pomalu tvořil v její mysli.

„No, a teď máš, Jill, další možnost si zvolit. Musíš si vybrat, jestli se chceš uzdravit a rozvíjet se – anebo mít pravdu,” poznamenal jsem s úsměvem.

„Když si vybereš to, co si obvykle zvolí ostatní a budeš tedy oběť a Jeff darebák, budeš samozřejmě v právu.

Koneckonců jeho chování vypadá velice krutě a nemsmyslně. Nepochybuji, že se najde spousta žen, u nichž nalezneš plnou podporu pro radikální odvetnou akci. Určitě ti většina přítelkyň radí, abys ho opustila, nemám pravdu?”

„Ano,” odpověděla. „Všichni mi říkají, abych z toho manželství odešla, když se nezmění. Vlastně jsem si myslela, že mi poradíš totéž,” reagovala s nádechem zklamání v hlase.

„Před pár lety bych to pravděpodobně udělal,” odpověděl jsem se smíchem. „Ale na základě poznání těchto duchovních principů se můj pohled na celou situaci změnil, jak jistě vidíš,” řekl jsem se sarkastickým úsměvem a podíval jsem se na Johna. Ten se také usmál, ale neříkal nic.

Pokračoval jsem: „Jak se jistě dovtípíš, další možnost je uvědomit si, že pod tím, co probíhá na povrchu, musí být něco mnohem smysluplnějšího – a mnohem užitečnějšího. Zkrátka přijmout to, že Jeffovo chování možná představuje jiné poselství, jiný význam, jiný cíl, a že tato situace je pro tebe dar.”

Jill chvíli přemýšlela a pak řekla: „Jeffovo chování je tak zatraceně divné, že bys měl co dělat, abys pro ně našel rozumný důvod. Možná se opravdu něco děje pod povrchem, ale já to ještě nechápu. Předpokládám, že se to podobá tomu, co dělal Henry, ale pro mě je hrozně obtížné rozpoznat to u Jeffa, protože jsem z toho naprosto zmatená. Nemohu dohlédnout za to, co se děje navenek.”

„To je v pořádku,” řekl jsem povzbudivě. „Podívej se, není potřeba to pochopit. Už jenom ochota připustit, že se děje něco jiného, znamená obrovský krok kupředu. Ochota vidět situaci odlišně je klíčem k uzdravení.

K devadesáti procentům léčby dochází, když připustíš myšlenku, že tvoje duše pro tebe tuto situaci s láskou připravila. Když si to připustíš, přestaneš situaci řídit a přenecháš ji Bohu. Ten se postará o zbývajících deset procent. Když toto dokážeš hluboce pochopit a podvolíš se myšlence, že Bůh to za tebe zařídí, když se na něho obrátíš, nemusíš už dělat vůbec nic. Situace a tvoje léčení proběhnou automaticky.

Ovšem ještě před tímto krokem můžeš učinit jiný naprosto racionální krok, který ti umožní vidět věci jinak hned. Spočívá v oddělení faktů od fikce. Znamená to uvědomit si, že tvoje přesvědčení nemá žádný reálný základ. Je to prostě příběh, který sis vymyslela, založený na pár faktech a spoustě interpretací.

Děláme to všichni. Něco prožijeme a nějak si to vyložíme. Pak si dáme ty dvě věci dohromady a vytvoříme si velký falešný příběh o tom, co se stalo. Tomu příběhu pak uvěříme a bráníme jej, jako kdyby to byla pravda. Ale samozřejmě, že nikdy to pravda není.

V tvém případě faktem bylo, že otec tě neobjímal, nehrál si s tebou, nebral si tě na klín. Nenaplňoval tvoji potřebu lásky. To byla fakta. Na základě nich jsi došla k rozhodnému předpokladu: *„Otec mě nemá rád.“* Je to pravda?” Přikývla.

„Ovšem skutečnost, že nenaplňoval tvoji potřebu lásky, ještě nemusí znamenat, že tě neměl rád. To je interpretace. Nebyla to pravda. Byl sexuálně zdrženlivý a intimita mu naháněla hrůzu; to víme. Možná jenom nevěděl, jak má svoji lásku vyjádřit v takové podobě, v níž jsi ji chtěla dostávat. Pamatuješ si na ten úžasný domeček pro panenky, který ti udělal na Vánoce? Vzpomínám si, že tím trávil nesčetné hodiny po večerech, když už jsi byla v posteli. Možná to byla jediná cesta, kterou znal, jak ti vyjádřit lásku.

Tím ho nechci omlouvat a zpochybňovat to, co jsi řekla. Jenom se snažím ukázat, že všichni děláme stejnou chybu, když si myslíme, že náš výklad představuje pravdu.

Další velká domněnka, k níž jsi došla,” pokračoval jsem, „založená na faktech a tvé první interpretaci, že *„Otec mě nemiluje“*, byla *„Je to moje chyba. Musí se mnou být něco v nepořádku“*. To je ještě větší lež než ostatní domněnky, souhlasíš?” Přikývla.

„Nepřekvapuje mě, že jsi došla k tomu závěru, protože právě takto malé děti uvažují. Protože si myslí, že svět se točí kolem nich, předpokládají, že když se něco nedaří, je to jejich chyba. Když si to dítě poprvé pomyslí, je tato myšlenka provázena nesmírnou bolestí. Aby dítě tuto bolest zmírnilo, myšlenku potlačí, ale tím pouze ztíží možnost zbavit se té myšlenky. Tak zůstáváme spoutáni tím, že *„je to moje chyba a něco se mnou musí být v nepořádku“* dokonce i jako dospělí.

Pokaždé, když naše životní situace vyvolá vzpomínku na tuto bolest nebo na pocity s ní spojené, emocionálně se vracíme zpět. Takže cítíme a jednáme jako malé děti, které poprvé zakoušejí bolest. Vlastně je to přesně to, co jsi cítila, když jsi uviděla moji malou Lorraine, jak vzbudila dědečkovu lásku. Bylo ti tehdy sedmadvacet, ale v té chvíli jsi se opět stala dvouletou Jill, která se cítí být nemilovaná a projevuje svou dětskou závislost. A děláš to stále, pouze tentokrát se svým manželem.

Myšlenka, na níž jsi založila svoje vztahy, představuje interpretaci dvouletého dítěte a nemá absolutně žádnou faktickou oporu,” uzavřel jsem. „Chápeš to, Jill? zeptal jsem se.

„Ano, chápu,” odpověděla. „Učinila jsem pěkně pošetilá rozhodnutí na základě těchto nevědomých předpokladů, že?”

„To ano, ale udělala jsi to, když jsi měla trápení a když jsi byla ještě příliš mladá na to, abys pochopila něco víc. I když jsi svoji bolest potlačila, aby ses jí zbavila, to přesvědčení dál pracovalo ve tvém životě na nevědomé úrovni. Tehdy se tvoje duše rozhodla vytvořit v tvém životě určité drama, aby je přivedla zpět do vědomí a abys měla znovu možnost se vyléčit.

Přitahuješ do svého života takové lidi, kteří tě přímo konfrontují s tvou vlastní bolestí a nutí tě jejich prostřednictvím znovu prožívat prvotní bolest,” pokračoval jsem.

„To teď právě dělá Jeff. Samozřejmě netvrdím, že to dělá vědomě. Určitě ne. Pravděpodobně je překvapen svým vlastním chováním mnohem více než ty. Pamatuj si, že to je záležitost propojení duší. Jeho duše ví o tvé prvotní bolesti a je si vědoma toho, že se nevyléčíš, dokud si neprožiješ tuto zkušenost znovu.”

„Ježíši!” řekla Jill a zhluboka se nadechla. Poprvé od té doby, co jsme začali hovořit o její situaci, se Jill úplně uvolnila.

„Je to naprosto odlišný pohled na život, ale víš co? Cítím se mnohem lépe. Jako by mi spadlo z krku závaží jenom tím, že o tom s tebou mluvím.”

„To je tím, že se změnila tvoje životní energie,” vysvětloval jsem. „Představ si, kolik životadárné energie jsi vydávala na to, abys udržovala naživu příběh o svém otci a Lorraine. Kromě toho vezmi v úvahu, jaké ohromné množství energie vyžadovalo potlačovat pocity smutku a zášti, které se k tomuto příběhu vztahují. Slzy, které jsi prolila předtím, ti umožnily tuto energii do značné míry uvolnit. A kromě toho jsi poznala, že to všechno bylo vymyšlené – to musí být obrovská úleva. Navíc spousta energie byla zablokována v souvislosti s Jeffem – abys z něho udělala ničemu, ze sebe chudáka

a oběť. Už pouhá ochota vidět celou situaci jinak ti umožnila uvolnit velké množství energie, která tě posune dopředu. Není divu, že se cítíš mnohem volněji,” pokračoval jsem s úsměvem.

„Co by se stalo, kdybych místo toho, abych pochopila, co se děje pod povrchem situace s Jeffem, se s ním prostě rozešla?” vyzvíдалa Jill.

„Tvoje duše by si přivolala někoho dalšího, kdo by ti pomohl se uzdravit,” reagoval jsem rychle. „Ale ty jsi ho neopustila a místo toho jsi přijela sem. Pochop, že ani tento výlet nebyl žádná náhoda. V tomto systému náhody prostě neexistují. Ty – nebo spíše tvoje duše – zplodila tuto cestu, tuto příležitost pochopit dynamiku situace s Jeffem. Tvoje duše tě sem přivedla. Johnova duše vymyslela tuto cestu právě v této době, abys s ním sem mohla přijet.”

„A co ty dvě Lorraine?” chtěla vědět Jill. „Jak se to mohlo stát? To je určitě jenom náhoda.”

„V tomto systému nejsou žádné náhody. Uvědom si, že vaše duše a duše dalších lidí se spojily, aby vytvořily tuto situaci. A všimni si, jak je dokonalé, že osoba jménem Lorraine figuruje v tehdejší situaci i v té nynější. Lepší pojítka si sotva lze představit. Stěží to můžeme pokládat za pouhou náhodu, že?”

„No, a co teď mám dělat?” zeptala se Jill. „Je pravda, že se cítím mnohem lépe, ale co si počnu, až se vrátím domů a uvidím se s Jeffem?”

„Vlastně ani toho moc dělat nemusíš,” zněla moje odpověď. „Od této chvíle je to spíše otázka toho, jak se cítíš uvnitř. Chápeš, že už nejsi oběť? Rozumíš tomu, že Jeff není pronásledovatel? Vidiš, že ta situace je přesně to, co potřebuješ a chceš? Cítíš, jak tě ten člověk miluje – myslím na duchovní úrovni?”

„Co tím myslíš?“ zeptala se Jill.

„Byl ochoten udělat cokoli pro to, aby ses mohla podívat znovu na své přesvědčení a zjistit, že je nepravdivé. Uvědomuješ si, kolik nepříjemností byl připraven vydržet, aby ti pomohl? Není to od přírody krutý člověk, takže to pro něho určitě nebylo snadné. Málo mužů by to dokázalo pro tebe udělat a riskovat tak, že tě ztratí. Jeff, nebo Jeffova duše, je tvůj anděl. Až to skutečně pochopíš, budeš mu neskonale vděčná. Navíc přestaneš vysílat signály o tom, že nejsi hodná lásky. Budeš schopná možná poprvé v životě přijímat lásku. Budeš muset Jeffovi odpustit, protože ti bude jasné, že už se nic zlého nestane. Bylo to po všech stránkách dokonalé.

A slibuji ti,” pokračoval jsem, „že Jeff, když tu mluvíme, se už začíná měnit a opouští své podivné chování. Jeho duše si už uvědomuje, že jsi mu odpustila a vyléčila sis svoji falešnou představu o sobě samé. Jak se mění tvoje energie, mění se i jeho. Jste energeticky propojení. Fyzická vzdálenost nehraje roli.”

Vrátil jsem, k její otázce. „Takže až dorazíš domů, nemusíš dělat nic zvláštního. Vlastně chci, abys mi slíbila, že nebudeš dělat vůbec nic. Zvláště se mu za žádných okolností nesvěřuj se svým novým pohledem na situaci. Chci, abys viděla, že všechno bude automaticky jiné prostě jenom v důsledku toho, že se změnilo tvoje vnímání.

Budeš se taky cítit jinak,” dodal jsem. „Budeš se cítit klidnější, soustředěnější a uvolněnější. Budeš oplývat poznáním, což bude na Jeffa zpočátku působit zvláště. Potrvá nějakou dobu, než se váš vztah urovná, a možná to bude nějakou dobu těžké, ale vyřeší se to,” uzavřel jsem přesvědčeně.

Jill a já jsme několikrát probírali nový způsob pohledu na situaci předtím, než se vrátila domů do Anglie. Pro toho, kdo se ocitl v centru emocionálního zmatku, je vždycky obtížné přejít na perspektivu Radikálního odpuštění. Vlastně dospět do bodu, kde Radikální odpuštění může skutečně působit, často vyžaduje obrovskou dávku integrace a opakovaného posilování. Abych své sestře pomohl, naučil jsem ji některá dechová cvičení, která pomáhají uvolňovat emoce a integrují nové způsoby existence, a požádal jsem ji, aby splnila pracovní plán Radikálního odpuštění (viz část čtvrtá, Nástroje Radikálního odpuštění).

Toho dne, kdy odjížděla, byla Jill pochopitelně nervózní z toho, že se vrací do situace, kterou nechala za sebou. Když procházela osvětlenou chodbou do letadla, ohlédla se a pokusila se statečně mi zamávat. Já jsem ale věděl, že si není jistá, zda neztratí svoji znovunalezenou jistotu a nenechá se znovu zatáhnout do dramatu.

Setkání s Jeffem proběhlo dobře. Jill ho požádala, aby se jí neptal, co se přihodilo, když byla pryč. Také po něm chtěla, aby jí nechal nějaký čas na to dát se dohromady. Ale okamžitě si všimla, že se s ním něco děje. Byl pozorný, laskavý a ohleduplný – jako předtím, než začala celá tato anabáze.

Po pár dnech řekla Jill Jeffovi, že ho z ničeho neoobviňuje a že ani nechce, aby se nějak změnil. Svěřila se mu, že došla k poznání, že ona na sebe musí vzít odpovědnost za svoje vlastní pocity a že se vším, co přijde, se bude vyrovnávat sama a nebude ho z ničeho obviňovat. Nijak to nerozváděla a nepokoušela se mu něco vysvětlovat.

Vše pokračovalo dobře a Jeffovo chování k jeho dceři Lorraine se dramaticky změnilo. Zdálo se, že se všech-

no vrací k normálu, ale atmosféra mezi Jeffem a Jill zůstala napjatá a vzájemná komunikace vážla.

Asi za dva týdny situace vyvrcholila. Jill se podívala na Jeffa a řekla tiše: „Mám pocit, že jsem ztratila nejlepšího přítele.”

„Já taky,” odpověděl.

Poprvé po několika měsících se objali a začali plakat. „Popovídejme si,” navrhla Jill. „Musím ti říct, co jsem se dozvěděla od Colina v Americe. Zpočátku ti to asi bude znít divně, ale chci se s tebou o to podělit. Nemusíš tomu věřit. Jenom chci, abys mě vyslechl. Chceš?”

„Udělám cokoli,” reagoval Jeff. „Vím, že se tam s tebou stalo něco důležitého. Změnila ses a mně se zdá, že k lepšímu. Nejsi tatáž osoba, která nastoupila do letadla s Johnem. Tak mi pověz, co se odehrálo.”

Jill povídala a povídala. Vysvětlila fungování Radikálního odpuštění, jak nejlépe dovedla tak, aby to Jeff pochopil. Cítila se silná a sebejistá – jistá sama sebou a svým poznáním, bezpečná a očištěná ve své mysli.

Jeff, praktický člověk, který byl vždy skeptický k tomu, co se nedalo racionálně vysvětlit, tentokrát neodporoval – a nakonec přistoupil na myšlenky, které mu Jill předložila. Připustil, že za každodenní realitou může existovat duchovní svět a v té souvislosti viděl v koncepci Radikálního odpuštění jistou logiku. Nepřijal ji bezvýhradně, ale byl ochoten naslouchat, přemýšlet a chápat, jak změnila Jill.

Po tomto rozhovoru oba cítili, že jejich láska se obrodila a že jejich vztah má šanci přetrvat. Nic si neslibovali a dohodli se, že spolu budou hovořit a pozorovat, jak se jejich vztah vyvíjí.

A vyvíjel se velmi dobře. Jeff ještě pořád do jisté míry cukroval se svojí dcerou Lorraine, ale ne tolik jako

předtím. Jill zjistila, že jí vlastně skoro vůbec nevadí, když se tak chová. Rozhodně to v ní nevyvolávalo žádné citové problémy ani návrat k dřívějšímu sebehodnocení.

Během měsíce rozhovorů o Radikálním odpuštění se Jeffovo chování k Lorraine změnilo. Také Lorraine už tak často nevolala a nenavštěvovala je, protože začala opět žít svůj vlastní život. Všechno se pomalu vracelo do normálních kolejí a vztah Jill a Jeffa se stával pevnějším a láskyplnějším než předtím. Jeff začal opět být laskavým a citlivým mužem, jakým podle svého založení vždycky byl, Jill se začala projevovat nezávisleji a sebevědoměji a Lorraine byla šťastnější.

Když se tak ohlížím zpátky, jsem si jist, že kdyby Jillina duše nepřivedla moji sestru ke mně do Atlanty, abychom si mohli popovídat, určitě by se s Jeffem rozešli. Z hlediska dokonalého Božského plánu by to také bylo v pořádku. Jill by si prostě našla někoho jiného, s nímž by stvořila další drama a možnost vyléčit se. Ale bylo to tak, že využila možnosti vyléčit se teď, a ve svém vztahu zůstala.

V době, kdy připravuji toto druhé vydání knihy, mnoho let po té krizi, zůstávají spolu a jsou velice šťastní. Jako všechny jiné dvojice si ve svém životě vytvářejí dramata – ale vědí, že na ně mají pohlížet jako na příležitost k uzdravení, a procházejí jimi rychle a důstojně.

P.S. Časový diagram na další straně zobrazuje příběh mé sestry Jill graficky. Považovala ho za velmi užitečný pro pochopení, jak původní bolest z pocitu nedostatku lásky ze strany otce vedla k přesvědčení, že není dost dobrá, a jak toto přesvědčení ovlivnilo její další život. Pokud máte pocit, že něco podobného řídí i váš život, můžete si podobný graf udělat pro sebe.

